

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

19.2.2014

B7-0193/2014

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan mukaisesti

Irakin tilanteesta
(2014/2565(RSP))

Willy Meyer, Patrick Le Hyaric, Nikolaos Chountis, Marie-Christine Vergiat
GUE/NGL-ryhmän puolesta

**Euroopan parlamentin päätöslauselma Irakin tilanteesta
(2014/2565(RSP))**

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Irakin tasavallan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen,
- ottaa huomioon 17. tammikuuta 2013 antamansa päätöslauselman EU:n ja Irakin välisestä kumppanuus- ja yhteistyösopimuksesta¹,
- ottaa huomioon ensimmäisen EU–Irak-yhteistyöneuvoston kokouksen 20. tammikuuta 2014,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Catherine Ashtonin 5. syyskuuta 2013 antaman julkilausuman äskettäisestä väkivallasta Irakissa ja viimeisimmät hyökkäykset 5. helmikuuta 2014,
- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Irakista, erityisesti 14. maaliskuuta 2013 antamansa päätöslauselman aiheesta ”Irak: vähemmistöryhmien, erityisesti Irakin turkmeenien², ahdinko” sekä 10. lokakuuta 2013 antamansa päätöslauselman äskettäisestä väkivallasta Irakissa³,
- ottaa huomioon 10. helmikuuta 2014 annetut neuvoston päätelmät Irakista,
- ottaa huomioon YK:n Irakin erityisedustajan Nikolai Mladenovin lausunnot,
- ottaa huomioon YK:n pääsihteerin Ban Ki-moonin lausunnot Irakista, erityisesti viimeisimmän maahan tammikuussa 2014 tekemänsä vierailun jälkeen,
- ottaa huomioon komission yhteisen strategia-asiakirjan Irakista (2011–2013),
- ottaa huomioon huhtikuussa 2013 julkaistun raportin ”Ympäristötekijät ja synnynnäisten epämuodostumien esiintyminen sodanjälkeisessä Irakissa: seuraukset Irakin koulutusjärjestelmän jälleenrakentamiselle”,
- ottaa huomioon 22. toukokuuta 2008 antamansa päätöslauselman (köyhdytettyä) urania sisältävistä aseista ja niiden vaikutuksesta ihmisen terveyteen ja ympäristöön – tavoitteena mainittujen aseiden maailmanlaajuinen käyttökielto⁴,

¹ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0022.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0101.

³ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0424.

⁴ EUVL C 279, 19.11.2009, s. 84.

- ottaa huomioon YK:n turvallisuusneuvoston 15. joulukuuta 2010 antamat päätöslauselmat 1956 (2010), 1957 (2010) ja 1958 (2010),
 - ottaa huomioon vuonna 1981 annetun YK:n julistuksen uskontoon tai uskoon perustuvan kaikkinaisen suvaitsemattomuuden ja syrjinnän poistamisesta,
 - ottaa huomioon korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen, jonka Irak ratifioi vuonna 2008,
 - ottaa huomioon vuonna 1966 tehdyn kansalaisyhteiskunnallisten ja poliittisten oikeuksien koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, jonka sopimuspuolena Irak on,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 110 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että koko Irakin väestö on järkyttynyt sodasta, joka aiheutti yli miljoona uhria ja tuhosi suuren osan Irakin infrastruktuurista, ja sitä seuranneesta väkivallan lisääntymisestä ja hälyttävästä terrorismi-iskujen ja ihmisoikeusloukkausten määrästä;
 - B. ottaa huomioon, että viimeaikainen väkivallan huomattava lisääntyminen on johtanut uhrilukuihin, jollaisia ei ole nähty sitten vuoden 2008; ottaa huomioon, että Anbarin maakunnan tapahtumien seurauksena konfliktialueilta on paennut suuri joukko maan sisäisiä pakolaisia;
 - C. ottaa huomioon, että YK:n Irakissa toimivan avustusoperaation (UNAMI) marraskuun 2013 uhrien lukumäärää koskevien tietojen mukaan väkivalta on edelleen suuri ongelma Irakissa ja sokea väkivallankäyttö on jatkuvaa, pelkästään lokakuussa 2013 terroriteoissa ja väkivaltaisuuksissa kuoli 979 ja haavoittui 1 902 irakilaista;
 - D. ottaa huomioon, että kymmenen vuoden miehityksen jälkeen Irak on köyhempi, lukutaidottomuus on lisääntynyt ja suurempi määrä ihmisiä kuolee nälkään; ottaa huomioon, että köyhyys vaivaa 88:aa prosenttia Irakin väestöstä ja noin kuusi miljoonaa irakilaista elää köyhyysrajan alapuolella; ottaa huomioon, että vaikka Irak on pystynyt palauttamaan öljyntuotantonsa lähes täyteen kapasiteettiin, sosiaalinen epätasa-arvo kasvaa, sillä Irakin valtio ei edelleenkään pysty järjestämään maan väestölle peruspalveluja, esimerkiksi sähköä kesäisin, puhdasta vettä ja julkista terveydenhoitoa;
 - E. katsoo, että Yhdysvallat ja sen liittolaiset eivät suinkaan ole auttaneet Irakia eteenpäin, vaan ovat viime vuosina antaneet maan luisua takaisin erittäin hajanaiseen yhteiskuntaan; ottaa huomioon, että viimeisten viiden vuoden aikana Irakin tilanne on heikentynyt huomattavasti ja etniset konfliktit šiia- ja sunniväestön välillä ovat lisääntyneet; ottaa huomioon, että 20 prosenttia Irakin öljyvaroista on Kirkukin alueella;
 - F. ottaa huomioon, että liittouman joukkojen suorittaman Irakin valloituksen ja miehityksen jälkeen maan tilanne on heikentynyt jyrkästi ja väkivallasta, ihmisoikeusloukkauksista, kidutuksesta ja etnisistä konflikteista on tullut yleisiä maassa; katsoo, että jokapäiväisten pommi-iskujen ja ampumisten seurauksena irakilaiset tuntevat epävarmuutta tulevaisuudestaan ja Irakin väestön taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta on mahdotonta edistää laajemmin;

- G. ottaa huomioon, että YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun antamien tietojen mukaan tähän päivään mennessä Irakin sisällä kotiseudultaan siirtymään joutuneiden ihmisten määrä on yli 1,5 miljoonaa ja heistä 500 000 on vailla asuntoa ja että naapurimaihin paenneiden ihmisten määrä on 230 000;
- H. ottaa huomioon, että Syyrian kriisillä on lukuisia kielteisiä vaikutuksia alueella ja sen seurauksena Irakiin on saapunut yli 220 000 pakolaista ja kotiin palaavaa ihmistä, jotka elävät äärimmäisen kurjissa oloissa Irakissa;
- I. ottaa huomioon, että yli 1 300 ihmisen uskotaan saaneen kuolemantuomion Irakissa vuodesta 2004; ottaa huomioon, että Irakin laki sallii kuolemanrangaistuksen noin 50 rikoksesta, esimerkiksi terrorismista, sieppauksista ja murhista, mutta myös sellaisista rikoksista kuin julkiselle omaisuudelle aiheutettu vahinko;
- J. ottaa huomioon, että Transparency Internationalin mukaan Irakissa on Lähi-idän korruptoitunein hallitus; ottaa huomioon, että korruptio on rakenteellinen ongelma maassa, sillä siellä ei ole tehokasta parlamentaarista valvontaa ja oikeusjärjestelmä on lamautunut, molemmat romahtaneen valtion tunnusmerkkejä; ottaa huomioon, että Yhdysvaltain Irakin jälleenrakentamisesta vastaavan erityistarkastajan viraston mukaan Irakin ulkopuolelle siirretään joka viikko laittomasti 800 miljoonaa dollaria;
- K. ottaa huomioon, että Kirkukin alueella pitkään jatkunutta kiistaa alueen öljynviennistä uutta öljyputkea pitkin ei ole ratkaistu;
- L. ottaa huomioon, että vuonna 2013 tapettiin ainakin 10 toimittajaa; ottaa huomioon, että yhdestäkään viime vuosikymmenen aikana tehdyistä toimittajien murhista ei ole tuomittu ketään, ja että Irakilla on maailman heikoimmat tulokset toimittajien ratkaisemattomiin murhiin liittyvän rankaisemattomuuden osalta;
- M. ottaa huomioon, että espanjalainen toimittaja José Couso murhattiin Yhdysvaltain armeijan hyökkäyksessä huhtikuussa 2003 yhdessä toimittajien Taras Protsjuk and Tareq Ayub kanssa; ottaa huomioon, että espanjalainen tuomioistuin on vaatinut kolmen tapaukseen osallisiksi syytetyn yhdysvaltalaissotilaan pidättämistä; ottaa huomioon, että oikeus ei edelleenkään ole toteutunut; ottaa huomioon, että Yhdysvallat on estänyt pidätysmääräykset ja Interpol ei ole pystynyt käsittelemään niitä;
- N. ottaa huomioon, että Yhdysvallat ja Yhdistynyt kuningaskunta ovat käyttäneet huomattavan määrän köyhdytettyä uraania sisältäviä ammuksia Irakissa, mikä on johtanut lasten syöpien ja synnynnäisten epämuodostumien traagiseen lisääntymiseen;
- O. ottaa huomioon, että tiedon puute Yhdysvaltojen köyhdytetyn uraanin jäämien käytöstä vaikeuttaa huomattavasti puhdistamis-, tarkkailu- ja valistustoimia, joilla pyritään vähentämään siviilien altistumista tällaisille jäämille;
- P. toteaa, että toimeenpantujen teloitusten määrä on lisääntynyt Irakissa, mikä on vastoin maailmanlaajuisia suuntausta luopua kuolemantuomiosta; ottaa huomioon, että kansainvälisen lehdistön tietojen mukaan ainakin 150 ihmistä teloitettiin Irakissa vuonna 2013;

- Q. toteaa, että muun muassa YK:n ihmisoikeusvaltuutettu Navi Pillay on ilmaissut vakavan huolensa siitä, että kuolemantuomion langettamiseen päättyneissä oikeudenkäynneissä ei ole noudatettu kansainvälisiä oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin takeita, mikä on ilmennyt esimerkiksi oikeudenkäyntimenettelyiden avoimuuden puutteena sekä tapauksina, joissa syytetyt saatiin ”tunnustamaan” kidutuksen tai muunlaisen pahoinpitelyn avulla; katsoo, että kuolemanrangaistus on julma ja epäinhimillinen käytäntö, joka on lakkautettava;
- R. ottaa huomioon, että 30. huhtikuuta 2014 Irakissa pidetään parlamenttivaalit;
1. toistaa tuomitsevana jyrkästi liittouman sotilaallisen väliintulon Irakissa ja toistaa, että hyökkäys Irakiin oli kansainvälisen oikeuden vastainen, ja korostaa sen laittomuutta; katsoo, että Yhdysvaltojen Irakiin hyökkäämisen kaksi merkittävintä seurausta ovat olleet oikeusvaltion lähes täydellinen romahtaminen sekä uskonnollisten ääriliikkeiden esiinnousu maassa;
 2. toistaa tuomitsevana tämän kansainvälisen oikeuden loukkauksen; katsoo, että tähän laittomaan sotaan ja rikoksiin ihmiskuntaa vastaan syyllistyneet olisi saatettava kansainvälisen oikeuden eteen;
 3. muistuttaa, että kansojen oikeus määrätä itse asioistaan merkitsee täyttä itsenäisyyttä sekä poliittisesti että taloudellisesti; tuomitsee kaiken ulkomaisen sekaantumisen Irakin asioihin menneisyydessä, nykyhetkellä ja tulevaisuudessa; korostaa, että todellisen itsenäisyyden saavuttamiseksi Irakin oman talouden, myös luonnonvarojen, olisi oltava täysin sen hallinnassa; korostaa, että öljyvaroja olisi käytettävä välineenä ja mahdollisuutena kestävään sosiaaliseen ja taloudelliseen jälleenrakennukseen, joka hyödyttää laajasti Irakin yhteiskuntaa; kehottaa Irakin hallitusta varmistamaan, että maan resursseja käytetään avoimella ja vastuullisella tavalla koko Irakin kansan hyväksi;
 4. katsoo, että Irakin valloittamiseen osallistuneiden maiden, mukaan luettuna useiden jäsenvaltioiden, on pyydettävä Irakin kansalta anteeksi sota, joka käytiin valheisiin perustuen; toteaa, että tämä laitton sota on tuhonnut Irakin ja lisännyt väkivallan määrää koko alueella; tuomitsee öljy-yhtiöiden kuten Royal Dutch Shell Oil Companyn, BP:n tai ExxonMobilin harjoittaman Irakin luonnonvarojen rosvoamisen;
 5. tuomitsee kaikki sosiaalisiin, poliittisiin tai uskonnollisiin ryhmiin kohdistuvat väkivallan muodot; pitää valitettavana, että suuri määrä ihmisiä on tapettu ja vammautettu; tuomitsee kaikki surmat ja teloitukset sodan alusta saakka vuonna 2003; ilmaisee syvän huolensa lisääntyvien väkivaltaisten iskujen vuoksi; ilmaisee surunvalittelunsa kuolleiden ja haavoittuneiden omaisille; vaatii väkivallan lopettamista välittömästi; katsoo, että näihin rikoksiin syyllistyneet olisi tuotava oikeuden eteen;
 6. muistuttaa, että on kiireellisesti ratkaistava humanitaariset ongelmat, joista Irakin kansa kärsii; korostaa tarvetta varmistaa, että Irakin viranomaisten ja paikan päällä toimivien kansainvälisten avustusjärjestöjen koordinoitulla toiminnalla pyritään antamaan apua haavoittuneille ryhmille, kuten pakolaisille ja kotiseuduiltaan siirtymään joutuneille, sekä varmistamaan heidän suojelunsa ja luomaan heidän turvallisuutensa ja ihmisarvonsa kannalta asianmukaiset olosuhteet;

7. ottaa huomioon, että YK:n pakolaisasiain päävaltuutetun antamien tietojen mukaan 220 000 Syyrian pakolaista on hakenut turvaa Irakin kurdiosasta sodan alusta asti; vaatii EU:ta lupaamaan apua näille ihmisille; muistuttaa, että kansainvälistä humanitaarista ja siviilien suojelua koskevaa oikeutta on noudatettava tinkimättä; kehottaa Irakin viranomaisia varmistamaan välttämättömät peruspalvelut sekä humanitaaristen järjestöjen pääsyn taistelualueille; on huolissaan Syyrian pakolaisille annettavan tuen riittämättömyydestä;
8. pitää valitettavana, että korruptio on Irakissa yleistä erityisesti armeijan ja poliisin keskuudessa, mikä aiheuttaa vakavia ongelmia Irakin turvallisuuskoneistossa; pitää valitettavana, että tämä korruption kulttuuri ulottuu hallinnon korkeimmalle tasolle asti;
9. pitää valitettavana, että teloitukset ja kiduttamalla tai muunlaisella pahoinpitelyllä saatujen tunnustusten käyttäminen todisteena vankeja vastaan ovat lisääntyneet;
10. tuomitsee kuolemanrangaistuksen kaikissa olosuhteissa; kehottaa Irakin hallitusta lakkauttamaan kuolemanrangaistuksen ja keskeyttämään teloitusten täytäntöönpanon välittömästi;
11. vaatii käynnistämään YK:n alaisuudessa kansainvälisen selvityksen kidutuksen laajamittaisesta käytämisestä ja salaisten vankiloiden tai muiden kidutuskeskusten olemassaolosta Irakissa, jotta voidaan määrittää kunkin osapuolen syyllisyys asiassa ja rangaista syyllisiä;
12. tuomitsee kaikki sosiaalisiin, poliittisiin tai uskonnollisiin ryhmiin kohdistetut väkivallan muodot; tuomitsee kaikki surmat ja teloitukset sodan alusta saakka vuonna 2003, ja pitää valitettavana äskettäistä terrori-iskujen aaltoa;
13. muistuttaa oikeuden, totuuden ja korvauksen saamisen periaatteiden merkityksestä; katsoo, että kaikki tähän laittomaan sotaan ja sen seurauksena tehtyihin rikoksiin ihmiskuntaa vastaan syyllistyneet olisi saatettava oikeuden eteen; katsoo, että kymmenen vuoden päästä heidän tappamisestaan on varmistettava, että oikeus tapahtuu toimittajien Couso, Protsjuk ja Ayub tapauksessa niin, että nämä murhat eivät jää ilman rangaistusta;
14. torjuu EU:n ja Irakin tasavallan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen; katsoo, että väkivallan lopettamisen, sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen, ihmisoikeuksien tinkimättömän kunnioittamisen sekä irakilaisien hyvinvoinnin palauttamisen on oltava EU:n päätavoitteina yhteistyössä Irakin kanssa, eikä EU:n öljyteollisuuden pääsy maahan ja sen toiminnan laajentaminen;
15. tuomitsee erityisesti Yhdysvaltojen ja Yhdistyneen kuningaskunnan harjoittaman köyhdytettyä uraania sisältävien ammusten käyttämisen sodan aikana; kehottaa EU:ta laatimaan yhteisen EU:n kannan, joka tukee köyhdytettyä uraania sisältävien ammusten käytön rajoittamista tai kieltämistä, ja kehittämään puhdistusohjelmia alueilla, joilla niitä käytettiin;
16. kehottaa Irakin viranomaisia ryhtymään toimiin, joilla varmistetaan, että naisten ja miesten tasa-arvoa sekä naisten oikeuksia noudatetaan tinkimättä;

17. kehottaa Irakin parlamenttia ja hallitusta varmistamaan lapsen oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen noudattamisen ja torjumaan lapsityön käyttöä, lapsiprostituutiota ja lapsikauppaa;
18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle, Euroopan komission puheenjohtajalle, unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle / komission varapuheenjohtajalle, jäsenvaltioiden parlamenttien puhemiehille sekä Irakin tasavallan hallitukselle ja edustajien neuvostolle.